

Kina

Senest opdateret: Oktober 2004

Udarbejdet af Nicolai Holm Larsen, Asylafdelingen og opdateret af Henriette Ingvarsdén, Asylafdelingen

1. Baggrund

Folkerepublikken Kina ligger i Østasien, er ca. 9,6 mill. kvadratkilometer stort og har en befolkning på ca. 1,3 milliarder. Kina består, foruden af hovedlandet og de autonome provinser (Tibet, Xinjiang, Indre Mongoli, Ningxia og Guangxi) af de særlige administrative regioner Hong Kong og Macao. Den kinesiske regering har siden 1949 gjort krav på suveræniteten over Taiwan.

Folkerepublikken Kina blev oprettet den 1. oktober 1949 efter borgerkrigen mellem nationalisterne og kommunisterne. Borgerkrigshelten Mao Zedong var leder af landet fra 1949 til sin død i 1976. Tiden under Mao var præget af skiftevis destabilisering og konsolidering. I slutningen af 1950'erne kom kampagnen "Det Store Spring Fremad", som var et forsøg på at bringe Kinas sværindustri op på vestligt niveau på rekordtid. Forsøget mislykkedes med en katastrofal hungersnød til følge, der kostede 50 mill. menneskers livet. I slutningen af 1960'erne kom kulturrevolutionen, som var endnu en kampagne iværksat af Mao rettet mod systemkritikere, de dele af systemet, som Mao ikke brød sig om, og alt hvad der kunne minde om modstand mod Mao. Forfølgelsen af Maos kritikere var altomfattende i denne periode. Med Maos død i 1976 skete der et skift i den politiske kurs, idet det nu blev muligt for politikere, som Mao tidligere havde set som en potentiel fare, at komme til orde. Dette skift kom særligt til udtryk i 1978, hvor Deng Xiaoping, som Mao tidligere havde sat i husarrest, blev landets nye leder. Deng Xiaoping satte en helt ny politisk kurs i landet med omfattende reformer på alle niveauer, der medførte en rekordstor vækst i økonomien.

Deng Xiaoping døde i 1997 og blev efterfulgt af Jiang Zemin. Ud over Jiang Zemin har den meget magtfulde premierminister Zhu Rongji haft en del indflydelse på den politiske kurs de senere år. Vicepræsidenten Hu Jintao blev ved den 16. partikongres i Beijing i november 2002 valgt som den nye leder af kommunistpartiet, og han efterfulgte Jiang Zemin som præsident i marts 2003.

2. Den seneste politiske og militære udvikling

Den høje økonomiske vækst i Kina i 1980'erne og 90'erne har været styrets højeste prioritet. Som følge deraf har regeringen ført en meget pragmatisk politik, der har skabt et land, der er milevidt fra den arv, Mao efterlod.

Regeringen har til en vis grad og med mange undtagelser - lempet på kontrollen af det kinesiske folks politiske, religiøse, sociale og kulturelle engagementer. Styret accepterer i meget videre grad aktiviteter, som aldrig ville være tilladt før, og en offentlig kritik af regeringens politik accepteres i et vist omfang. Det eneste, der meget klart ikke accepteres, er kritik af kommunistpartiets magtmonopol i landet.

Den kinesiske hær har igennem en årrække været igennem en kraftig modernisering med henblik på at transformere hæren til en mindre - men langt mere højteknologisk - hær. Kina har siden 1955 været en atommagt og har også igennem en årrække haft en ikke ubetydelig våbeneksport. Den

største umiddelbare trussel synes at være en væbnet konflikt hen over Taiwanstrædet, der kunne komme til at involvere flere regionale stormagter samt USA.

3. Menneskerettighedssituationen

Menneskerettighedssituationen i landet i 1980'erne og 1990'erne var kritisabel, da den økonomiske vækst og stabiliteten i landet blev prioriteret højere end noget andet, og da der som følge deraf blev slået hårdt ned på systemkritikere og andre personer, som var ildeset eller blev betragtet som en trussel mod styret. Familiemedlemmer til prominente dissidenter til regeringen risikerer overvågning og forfølgelse. Alt dette kulminerede i 1989 med massakren på Den Himmelske Fredsplads på protesterende studenter, hvor 200 officielt døde og 2000 skønnes fortsat at være frihedsberøvet den dag i dag. Efter 1989 til i dag er der sket en massiv forfølgelse af studenter og sympatisører med forbindelse til demonstrationerne på Den Himmelske Fredsplads. Kommunikation med vestlige medier og menneskerettighedsorganisationer ses stadigvæk som landsforræderi. EU's udenrigsministre har i april 2004 udtrykt fortsat dyb bekymring over menneskerettighedssituationen i Kina og har derfor valgt at fastholde våbensanktionerne mod landet.

Kina har underskrevet og ratificeret adskillige menneskerettighedsinstrumenter herunder FN's Konvention om kvinders rettigheder og Børnekonventionen. Kina var vært ved FN's kvindekonference i 1995. Kina underskrev i 1997 og 1998 de to mest centrale FN-konventioner; Konventionen om sociale og økonomiske rettigheder og Konventionen om civile og politiske rettigheder. Konventionen om sociale og økonomiske rettigheder blev ratificeret i 2001 (med et forbehold over for retten til at danne fagforeninger), mens den sidstnævnte endnu ikke er blevet ratificeret. Kina har under skrevet Flygtningekonvention af 1951 og den tilhørende Protokol af 1967. Landet har dog ikke iværksat et offentlig apparat eller lovgivning til implementering. Det betyder, at landet tolererer UNHCRs anerkendelse af visse grupper af asylansøgere som flygtninge med henblik på genbosætning (excl. uighurere, nordkoreanere etc.).

Generelt anerkender den kinesiske regering, at der findes universelle menneskerettigheder, men er samtidigt uforstående over for omverdenens indblanding og kritik af menneskerettighedskrænkelser i landet. Kritikken opfattes som en unødigt indblanding i interne affærer. I det senere par år har styret dog vist en øget åbenhed over for omverdenen, når det handler om menneskerettighedssituationen i Kina. Det er dog stadigvæk et meget ømtåleligt emne for den kinesiske regering, som forbinder religion med terrorisme. De kinesiske myndigheder slår hårdt ned mod alle grupper, som ses i opposition til styret, og skelner ikke mellem fredelig udøvelse af menneskerettigheder og voldelig opposition.

- **Falungong og religiøse grupper**

Kinas grundlov tillader religionsfrihed. I praksis overvåger regeringen strengt alt udøvelse af religion, specielt hvis disse indeholder en politisk dagsorden (Dalai Lama, uigurmuslimere). Tolerancen er størst overfor ikke vestlige religioner såsom budisme og taoisme, mens kristendommen generelt møder mere forfølgelse og flere restriktioner fra myndighedernes side.

I 1999 blev Falungong forbudt som værende en kult, der spredte overtro. Den kinesiske regerings reelle frygt var ikke at have kontrol over denne meditationsbevægelse, så den kunne komme til at udgøre en trussel mod styret. Falungongs ledere havde en massiv opbakning blandt deres medlemmer, der ikke var tilbageholdende med at deltage i omfattende men fredelige demonstrationer rettet mod den kinesiske regering. Der er stor uenighed blandt iagttagere om, hvorvidt Falungong er en politisk bevægelse eller en meditationsbevægelse med en fredelig og ikke-politisk dagsorden. Alene det faktum, at Falungongs ledere tør og kan samle dens medlemmer til omfattende demonstrationer, gør den til en politisk bevægelse i manges øjne. Forbuddet mod bevægelsen har medført meget hårde fængselsdomme eller ophold på psykiatriske hospitaler på ubestemt tid til ledende Falungong medlemmer og mange tusinde af bevægelsens medlemmer er blevet udsat for hårdhændet behandling i fængslerne, ligesom en hel del er døde i fængsler og detentioner, heraf mange som følge af tortur (et sted mellem 50 og 1000 menes at være omkommet i 1999-2003).

Forfølgelsen af Falungong tilhængere blev intensiveret i 2001, og straffene blev skærpet og håndhævet strengt i særdeleshed i det nordøstlige Kina. US Department of State oplyser, at medlemmer, der sympatiserer med bevægelsen uden egentlig offentlig manifestation, risikerer chikane af sociale rettigheder (job, medicinsk behandling etc.) og i nogle tilfælde idømmelse af fængselsstraf.

Andre meditationsgrupper eller de såkaldte Qi Gongs har i forlængelse af forbuddet mod Falungong oplevet lignende problemer med forbud, fængslinger osv., herunder gruppen Zhong Gong.

En række protestantiske og katolske bevægelser har igennem nogen tid været under pres fra styret til trods for en lovsikret religionsfrihed. Det kinesiske styre er yderst opmærksom på eventuelle trusler og sammensværgelser, der kan komme fra disse grupper. Medlemmer af blandt andre Fangcheng Church, Chinese Catholic Church og Full Circle Church har oplevet detentionsanbringelser, fængselsdomme og kirkelukninger. Smuglere på grænsen mellem Hong Kong og Kina af uautoriserede bibler er også blevet idømt strenge straffe.

- **Politiske aktiviteter**

Adskillige ledende folk i Kinas Demokratiske Parti (CDP) blev siden 1998 idømt strenge straffe for deres politiske aktiviteter. CDP er forbudt og står som det mest fremtrædende oppositionsparti til kommunistpartiet. CDP har særligt markeret sig i udlandet, hvor oversøiske kinesere har skabt et netværk via dette parti på internettet. I 1999-2003 blev der også idømt fængselsstraffe til folk, der var medlem af andre demokratiske partier.

Personer, der arbejder for uautoriserede organisationer, hvis formål er at bekæmpe korruption, har også været udsat for myndighedsforfølgelse og langvarige fængselsstraffe.

De kinesiske myndigheder er i stigende grad gået i gang med at lukke internetcafeer og kontrollere trafik på internettet. Særlige politienheder er blevet nedsat til at bekæmpe udbredelse af pornografi og regeringsfjendtlig propaganda. Personer, som har offentliggjort artikler om demokrati på internettet, er blevet idømt langvarige fængselsstraffe.

Herudover holdes aviser og blade i meget kort snor. Flere redaktører for forskellige aviser blev i 2000 fyret af politiske årsager, og illegale medier blev kraftigt bekæmpet.

Adskillige bøger, film, artikler med mere blev bandlyst i 2000 med den begrundelse, at de indeholdt pornografi, viste billeder af Dalai Lama, provokerede de kinesiske ledere i deres holdning til Taiwan-spørgsmålet, var skadelige for Kinas omdømme eller på anden måde faldt i unåde hos censuren.

- **Utilfredse arbejdere og landmænd**

En skævvridning i den kinesiske økonomi har skabt en stadig større kløft mellem indkomsterne i land og by og voksende arbejdsløshed - et hidtil ukendt fænomen. Dette har resulteret i stor utilfredshed i betydelige dele af befolkningen, hvilket kommer til udtryk i forskellige protestaktioner og omfattende demonstrationer vendt mod regeringen. Myndighederne har ved flere lejligheder gået hårdhændet til værks på deltagerne i disse demonstrationer, og flere ledere er blevet idømt forholdsvis hårde fængselsstraffe blandt andet ved de meget omfattende demonstrationer i Heilongjiang i marts 2002. I april 2001 blev to protesterende landmænd skudt af politiet under en demonstration i Jiangxi.

- **Fagforeninger**

Fagforeningerne i Kina er strengt kontrolleret af myndighederne og personer, der opretter eller er medlemmer af illegale fagforeninger, risikerer forfølgelse. De eneste tilladte fagforeninger i landet hører under All China Federation of Trade Unions (ACFTU), som er kontrolleret af kommunistpartiet. Mange fagforeningsaktivister er i øjeblikket fængslet som følge af ovennævnte demonstrationer

i Heilongjiang. Fagforeningsaktivist Di Tiangui blev fængslet den første juni 2002 for forsøg på dannelsen en forening for pensionerede arbejdere. Ifølge nogle rapporter er fagforeningsaktivister blevet idømt tvangsbehandling på psykiatriske hospitaler i 2001, hvor elektriske stød har været en del af behandlingen.

- **Interne migranter**

En enorm og stadigt stigende mængde mennesker i Kina er migranter (nogle skøn går på 100 mill.). Dette skyldes hovedsageligt, at den økonomiske fremgang er koncentreret i de østlige kystprovinser såsom Shanghai-området. Disse mennesker rejser fra provins til provins efter arbejde og er ofte ikke registreret nogle af de steder, hvor de opholder sig. I Kina kan man ikke uden myndighedernes godkendelse frit bevæge sig, og det er derfor vigtigt, hvis man vil beholde sine rettigheder, at man er registreret der, hvor man faktisk opholder sig. Ofte bliver disse uregistrerede mennesker behandlet som lovløse og er udsat for overgreb fra mange sider. Det er meget ofte et problem for dem at gå til myndighederne i forbindelse med udnyttelse og overgreb på grund af deres manglende status. Der er rapporter om menneskehandel med kvinder, og børnene er ofte udelukket fra at komme i skole.

- **Nordkoreanere i Kina**

Der har igennem de seneste år været adskillige rapporter om nordkoreanske flygtninge i Kina, som bliver udsendt til Nordkorea uden at få adgang til at søge asyl i Kina, da disse betragtes som økonomiske immigranter. Myndighederne tillader ikke UNHCRs tilstedeværelse langs den nordøstlige grænse til Nordkorea. I august 2003 intensiverede Kina sine militærtilstedeværelse langs grænsen for at undgå nordkoreaneres adgang til kinesisk territorium. Flere gange er nordkoreanske asylansøgere trængt ind på diplomatiske repræsentationer i Beijing for at søge asyl. Nogle kilder tyder på, at der opholder sig op til flere hundrede tusinde illegalt indrejste nordkoreanere i Kina. Der er meget stærke formodninger om, at de udsendte nordkoreanere bliver udsat for massive menneskerettighedskrænkelser ved hjemkomsten til Nordkorea.

- **Kvinder og børn**

Et stigende antal kvinder og børn er i de senere år blevet udsat for menneskehandel, hvor prostitution eller tvangsægteskaber ofte er det primære formål. Menneskehandlerne truer ofrene med overgivelse til myndighederne som illegale immigranter og/eller gengældelsessanktioner mod familien i Kina, hvis de ikke accepterer deres situation. Myndighederne har i visse tilfælde slået hårdt ned på bander, der står bag denne handel, men problemet er langt fra løst.

Hjemløse børn er udbredt i Kina. I særdeleshed lever mange piger på gaden, som et produkt af et-barns politikken, hvor familien prioriterer drengebørn. Internationale kilder udtaler, at børn, enten sammen med forældre eller alene, udgør ca. 20 % af de kortidsfrihedsberøvede. I juni 2003 døde en tre-årig pige i detentionen af sult, da politiet ikke ville tillade hendes moder at tage sig af hende.

- **Et-barns politikken**

Kinas et-barns politik siden slutningen af 1970'erne har resulteret i en stor dødelighed blandt og angiveligt drab på et stort antal nyfødte piger, da de er uønskede i forhold til drengebørn. Et-barns politikken har medført nogen chikane af forældre, der vælger at bryde disse regler. Administrative økonomiske sanktioner for overtrædelse af et-barns politikken blev standardiseret i den nye befolkning- og familieplanlægningslovgivning, som trådte i kraft den første september 2002. Mange børn fødes derfor uden om systemet uden at blive registreret og vil derfor ikke kunne få adgang til blandt andet skolesystemet (den australske højesteret har afsagt en dom, hvor det blev fastslået at disse børn skulle betragtes som en særlig socialgruppe omfattet af FN's Flygtningekonvention af 1951). En hvis opblødning af et-barns politikken er registreret i landsbyområder, hvor 2/3 af befolkningen bor, hvis den førstefødte er af hunkøn eller handicappet.

- **HIV/AIDS-aktivister og homoseksuelle**

Kinas forhold til HIV/AIDS har længe været et ømtåleligt emne. Indtil for ganske få år siden benægtede man fra officiel side, at HIV/AIDS overhovedet eksisterede i Kina.

Adskillige advarsler fra international side og dyrekøbte erfaringer har dog fået regeringen til at skifte kurs og anerkende HIV/AIDS som et problem for landet. En af grundene til dette kan være udsigten til, at den rekordhøje økonomiske vækst i landet kan stagnere, hvis en HIV-epidemi rammer landet. Den kinesiske regering kontrollerer dog stramt distribution af alt information vedrørende HIV/AIDS til offentligheden.

Erkendelsen af eksistensen af HIV/AIDS har også betydet, at den kinesiske regering til en vis grad har måtte erkende eksistensen af homoseksuelle i landet. Det er blevet lettere at være homoseksuel i Kina (særligt i de store byer), idet styret ikke længere forfølger homoseksuelle så aktivt som tidligere, og homoseksualitet betragtes ikke længere af myndighederne som en psykisk sygdom. Noget kunne tyde på, at regeringen ikke blander sig så meget i privatsfæren som tidligere set (f.eks. under Mao, hvor folks privatliv til tider var under meget streng kontrol og styring). Det kan dog ikke udelukkes, at der stadig vil finde lokal forfølgelse sted af homoseksuelle.

I slutningen af 1990'erne begyndte der at gå rygter om såkaldte "AIDS-landsbyer". Det var landsbyer (i provinsen Henan), hvor næsten alle indbyggere var HIV-smittede eller havde udviklet AIDS. Smitten var blevet overført til beboerne, da der ikke var blevet brugt steriliserede nåle, når de havde solgt deres blod til blodbanker. Ligeledes skulle et stort antal folk være blevet smittet pga. manglende screening af blod. Kinas regering forsøgte længe at holde sandheden om denne tragedie skjult, men AIDS-aktivister i ind- og udland begyndte at berette om disse landsbyer. I august 2002 forsvandt Wan Yankai, som havde været en meget fremtrædende og åbenmundet AIDS-aktivist. Det viste sig senere, at han var blevet tilbageholdt af de kinesiske myndigheder, fordi han udbredte statshemmeligheder om landsbyerne til udenlandske medier og på internettet. Wan Yankai blev løsladt tre uger efter, hvorefter han muligvis nu risikerer en straffesag eller bøde for forholdet.

- **Tortur**

Tortur er meget udbredt i Kina, selv om det officielt er forbudt. Ofrene er typisk indsatte i fængsler, varetægtsfængslede, demonstranter og personer, der er involveret i stridigheder med embedsmænd. Gerningsmændene er alt lige fra politiet, dommere og anklagere til skattevæsenet. Regeringen udstedte i 2004 vejledninger til domstolene og politiet om, at anvendelse af tortur eller anden umenneskelig behandling medfører, at eventuelle tilståelser ikke har gyldighed. De ansvarlige personer risikerer desuden afskedigelse, men dette sker yderst sjældent i praksis.

- **Fængsling uden dom og uretfærdig rettergang**

En del personer i Kina er blevet fængslet uden en egentlig rettergang, og forsvarsadvokater risikerer retsforfølgelse for "at forstyrre den sociale orden" ved at repræsentere politiske dissidenter. Ofte er der tale om personer som forstyrrer den offentlige orden, men også Falungong tilhængere og kriminelle er blevet fængslet og sendt til arbejdslejre i op til tre år uden at have været stillet for en dommer. Kinas ministerium for opretholdelsen af sikkerheden driver specielle psykiatriske høj-sikkerhedshospitaler for kriminelle sindssyge. Ifølge flere kilder sidder adskillige dissidenter i disse hospitaler sammen med psykisk syge. International Røde Kors (ICRC) har endnu ikke opnået en aftale med den kinesiske regering vedrørende adgang til fængsler og sikkerhedshospitaler.

Politiet har endvidere adgang til at tilbageholde en person i op til 37 dage uden en formel sigtelse. Det brutale mord på Sun Zhiang i 2003 i detention har skabt fornyet fokus på politiets adgang til magtanvendelse. Sun Zhiang blev frihedsberøvet og banket til døde for ikke at have sit ID-kort på sig.

Retssager i Kina har længe været kritiseret for at være rene skueprocesser med manglende *rule of law*. I de senere år har regeringen forsøgt at reformere retsvæsenet i retning af et mere vestligt system. Dette er især gjort for at tiltrække udenlandske investeringer, men hvorvidt det også har haft en effekt på strafferetten er usikkert. Senest har regeringen i juni 2003 afskaffet den udvidede adgang til frihedsberøvelse af migranter, men internationale organisationer rapporterer, at dette stadigvæk forekommer.

- **Dødsstraf**

Et stort antal mennesker bliver hvert år idømt dødsstraf i Kina. De hårde straffe gives for blandt andet smugleri, korruption, økonomisk kriminalitet, rufferi, manddrab, voldtægt med videre. På trods af at den kinesiske straffelov ikke tillader idømmelse af dødsstraf for mindreårige, sker dette i praksis. Anti-terrorændringer til straffeloven i december 2001 tilføjede nye kriminalitetsformer til dødsstraffen herunder anvendelse af denne overfor "terrorister" uden nærmere at indeholde en definition af begrebet. Dags dato medfører 65 typer af lovovertrædelser dødsstraf. Ifølge officielle kilder blev 1.511 mennesker dømt til døden og 1000 henrettet i 2000 (de reelle tal er formentlig højere). I 2002 blev der ifølge officielle kilder henrettet 1060 (2001: 2.468) og 1921 (2001: 4.015) blev idømt dødsstraf. I 2003 blev 726 henrettet, og 1639 dødsdømt. Stigningen i 2001 og 2002 skyldes en officiel anti-kriminalitetskampagne ("strike hard"-kampagnen), som startede i april 2001. De reelle tal er ifølge flere kilder formentlig noget højere. Anti-kriminalitetskampagnen går ud på, at dømte personer bliver ført gennem gaderne i offentlige parader til folkelig spot efterfulgt af offentlige henrettelser. Kampagnen har specielt været praktiseret i Xinjiang – provinsen.

- **Tibet**

Det kinesiske styre er meget årvågent overfor, hvad der sker i Tibet. Dette har medført, at hundredvis af munke er fængslet af politiske årsager under meget dårlige forhold. Provinsen har været præget af en meget omfattende kontrol med al religiøs aktivitet. Der gives store bøder til folk, der ligger inde med billeder og videooptagelser af Dalai Lama. To højtstående tibetanske munke og ledere blev dømt til døden i 2003, og den ene henrettet efter at kilder skønnet mangelfuld rettergang på grund af påstået tilknytning til en række eksplosioner i Garze og Chengdu i Sichuan. Kina opfordrer nabolande såsom Nepal, Pakistan og Centralasien til at tvangstilbagesende personer, som regeringen betragter som "terrorister/separatister". I maj 2003 blev 18 tibetanske flygtninge og 1 uighur refouleret fra Nepal til Kina. De blev efterfølgende tortureret, idømt dødsstraf og henrettet. Udenfor selve Tibet viser de kinesiske myndigheder større åbenhed overfor privat tilbedelse af Dalai Lama. År 2003 indeholdt dog også positive tiltag såsom benådning af de første politiske fanger og en noget større adgang for udlændinge til regionen - dog stadigvæk under streng overvågning.

- **Xinjiang**

En lang række medlemmer af separatist- og terroristgrupper i provinsen er blevet henrettet i 1999-2000, ofte efter tortur og unfair rettergang. Provinsen er den eneste, hvor der i perioden blev henrettet politiske fanger. Derudover er der fængslet tusindvis af politiske aktivister, flere hundrede af dem for at propagandere for indførelse af Sharia'en (islamisk lovgivning). Kina har efter den 11. september 2001 sammenkædet deres kamp mod separatistbevægelser i provinsen med den globale kamp mod terrorisme, hvilket har medført en række stramninger i straffelovgivningen med henblik på at bekæmpe terrorisme og religiøs fanatisme i Xinjiang. Ud over stramninger i straffeloven har Kina sammen med Rusland og fire centralasiatiske lande underskrevet den såkaldte Shanghai-traktat, der skal fremme et øget samarbejde på tværs af grænser for at bekæmpe terrorismen og separatistbevægelser i Xinjiang og de tilstødende lande. Et særligt problem er opstået med konflikten i Afghanistan, hvor tilfangetagne Taleban krigere med kinesisk statsborgerskab risikerer dødsstraf ved hjemsendelse til Kina.

I december 2003 publicerede det kinesiske ministerium for opretholdelsen af sikkerheden en liste over eftersøgte uighurer, som Kina betragter som terrorister på grund af deres kamp for selvbestemmelse og løsrivelse af Xinjiang provinsen og ønsker udleveret til retsforfølgelse. uighurer, herunder nogle anerkendte flygtninge, bliver løbende refouleret til Kina af lande som Nepal, Pakistan og Centralasien.

For mere information henvises til "Uighurerne, baggrundsnotat om en glemt minoritet i Kina og Centralasien" udarbejdet af Dansk Flygtningehjælp, september 2002.

- **Hong Kong**

I Hong Kong, som efter 1997 er blevet en særlig administrativ region, har der været visse tendenser til censur og anden begrænsning af ytringsfriheden. Der er blevet lagt et moderat pres på journalister, især hvad angår meget sensitive emner som Taiwan spørgsmålet. Falungong er ikke forbudt i Hong Kong, og tilhængerne forfølges ikke af myndighederne her. Den kinesiske regering er dog i færd med at implementere lovgivning, som kriminaliserer politiske organisationer, som undergraver landets sikkerhed. År 2002 var desuden det første år i Hong Kong, hvor tilhængere af Falungong blev dømt for ikke at følge politiets anvisninger i forbindelse med en demonstration.

4. Dansk asylpraksis

I perioden 2001-2004 blev 88 sager med kinesiske asylansøgere behandlet i Flygtningenævnet. Af dem fik tretten meddelt opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens § 7, stk.1, og fem fik opholdstilladelse efter § 7, stk. 2. Der blev givet afslag til 68. Størstedelen, der fik asyl, fik det som følge af politiske aktiviteter (herunder forbindelse til Det Demokratiske Parti) eller medlemskab af Falungong. Flygtningenævnet tildelte asyl i en enkel sag i 2003, hvor ansøgeren risikerede en uforholdsmæssig straf på grund af handel med pornografiske film, hvis han vendte hjem til Kina. Mange Falungong tilhængere fik afslag på baggrund af, at deres sager virkede utroværdige. I mange af sagerne, hvor der blev givet afslag, blev det fremhævet, at ansøgerne var udrejst legalt og problemfrit fra Kina og ikke havde søgt asyl straks ved ankomsten til Danmark.

- **Politiske aktiviteter**

Blandt dem, der har fået asyl, havde syv personer været involveret i forskellige demokratiske bevægelser. Den ene havde også været involveret i en del arbejde for en udenlandsk kinesisk demokratibevægelse i USA. Flygtningenævnet tillagde ikke politisk profilering særlig betydning, da begrænset politiske aktiviteter oftest var tilstrækkeligt til at bringe ansøgeren i fare for repressalier. Flygtningenævnet lagde derimod stor vægt på, om den politiske involvering var kommet de kinesiske myndigheder til kundskab - eventuelt i form af husransagninger eller kortere eller længerevarende tilbageholdelser.

- **Falungong**

Forfølgelse, som følge af et medlemskab af Falungong, har siden 1999 været det hyppigste asylmotiv. Nogle har fået opholdstilladelse som følge deraf, mens en del andre har fået afslag. Der er blandt andet blevet lagt vægt på intensiteten i myndighedsforfølgelsen. Især ledende eller meget aktive medlemmer af bevægelsen synes at få asyl, men også andre har fået asyl, hvor der har været konkrete holdepunkter for et beskyttelsesbehov.

- **Et-barns politikken**

Igennem mange år var det mest hyppige asylmotiv diskrimination som følge af Kinas et-barns politik. Dette asylmotiv er i dag meget sjældent. I nogle få tilfælde ses det dog brugt subsidiært i forhold til andre asylmotiver som f.eks. forfølgelse som følge af medlemskab af Falungong. En gravid kvindelig ansøger fik afslag på asyl af Flygtningenævnet i 2003 med henvisning til, at det, at hun

risikerer en tvangsabort eller at hendes fremtidige barn ville blive diskrimineret og chikaneret som følge af overtrædelse af et-barns politikken, ikke havde tilstrækkelig intensitet til at udgøre umenneskelig behandling.

5. Øvrige kommentarer

• Udrejse og udsendelse

I de seneste år er der sket en lempelse af reglerne for udstedelse af pas, således at enhver kinesisk statsborger som udgangspunkt kan få udstedt et pas. Dette gælder dog ikke, hvis der benyttes falske papirer ved ansøgningen om et pas, hvis den pågældende er under retsforfølgelse, eller hvis vedkommende af myndighederne er under mistanke for at have begået noget ulovligt. Det er ikke muligt for en person, der er eftersøgt af de kinesiske myndigheder at få udstedt et pas i Kina eller på en kinesisk repræsentation i udlandet. Det er en betingelse for pasudstedelsen, at den lokale politistation i det område, hvor personen er registreret, attesterer, at den pågældende ikke er straffet for nogen kriminel handling eller eftersøgt af politiet.

Der er ingen problemer med at udsende kinesiske asylansøgere til Kina. Nogle af de illegalt udrejste risikerer en bøde ved hjemkomsten. Hvis det er anden gang, de hjemsendes, efter at være udrejst illegalt, risikerer de arbejdslejr eller endnu en bøde. Menneskesmuglere risikerer strafferetlige sanktioner.

Kina fastholder adgangen til at retsforfølge for overtrædelser begået i udlandet, som kan medføre en straf på tre år eller mere i hjemlandet (dobbelts strafbarhed).

6. Vigtigste kilder

Amnesty International Report 2004 - China (26 May 2004, Amnesty International Country Chapters of Annual Reports).

UK Immigration & Nationality Directorate Country Assessment - China (April 2004, U.K. Immigration and Nationality Directorate Country reports).

U.S. Department of State Country Report on Human Rights Practices - China (25 February 2004, U.S. Department of State Country Reports on Human Rights Practices).

Report on Plight of Members of China's mainly Muslim Uighur Community Fleeing Human Rights Violations in the Xinjiang Uighur Autonomous Region (7 July 2004, Amnesty International).

European Parliament: Annual Report 2004 on Human Rights Worldwide (13 April 2004, European Parliament).

World Refugee Survey 2004 (24 May 2004, US Committee for Refugees (USCR)).

Human Rights Watch: Report on Repression of Tibetan Community (9 February 2004, HRW).

Report on Restrictions of Internet use (August 2004, Reporters Sans Frontieres/Reporters Without Borders).

Report on the Death Penalty in China (22 Marts 2004, Amnesty International).

The Human Rights of People Living with HIV/AIDS in China (9 Marts 2003, Human Rights Watch).

Udenrigsministeriets udtalelser i flygtningesager: Pornografisk materiale, juni 2002, Generhvervelse af statsborgerskab, december 2001, Udrejseforhold, juli 2001.

